

Column Rob Jaspers bij de uitreiking van de Marga Jacobs Prijs, 28 januari 2024

Stevige acties tegen milieuvervuiling, een streep trekken. Dat is oké. Mensen verbinden voor een beter leefmilieu. Stop de vervuiling, stop de overlast. Stop de vernieling van de natuur. Ik spreek het vaak uit.

We moeten ons wapenen tegen de klimaatverandering. Absoluut.

Maar ik wil niet verdrinken in negativisme. Ik zie de dreigingen van vervuiling, de klimaatverandering vooral als een uitdaging. Ik geloof dat we oude vanzelfsprekendheden kunnen loslaten in ons leven. Dus ik let altijd op de voorbeelden van de kleine en grotere stappen vooruit. Zoek ook naar de positieve voorbeelden die bedrijven, boeren, overheden en al die mensen om me heen laten zien als het om het klimaat gaat.

Negativisme is dodelijk voor vooruitgang. Daarom zoek ik bewust naar ook optimistische verhalen, voorbeelden. En ik deel die ook vaak. Elk klein stapje vooruit kan immers anderen motiveren ook die stap te zetten, of zelf op zoek te gaan naar de kansen voor een mooie groene toekomst.

Hier om de hoek in de Betuwe zit een grasbedrijf dat stap voor stap een betere grassoort maakt dat beter verteerbaar is voor koeien en minder methaanuitstoot oplevert. Bij het Maaswaalkanaal zit een betonbedrijf dat ooit bewust gekozen heeft voor produceren van waterdoorlatend beton, goed voor de bodem dus.

Onlangs las ik weer hoe StartUps in Nijmegen samen met de universiteit gewerkt hebben aan een project hergebruik oude verf voor het maken van nieuwe verf. Schildersbedrijven werden hierbij ingeschakeld. Interchem in Beuningen gaat dit slimme hergebruik verder uitwerken. De stappen die hier gezet zijn voor hergebruik luiers, van incontinentiemateriaal: ze zijn een succes. De inzamelpunten worden stevig uitgebreid. Als zoon van een bakker werd ik blij toen ik las dat resten van niet verkocht brood gebruikt worden voor het maken van koekjes. Een pilot onder de noemer van Eigen Deeg. Besef wel dat brood een van de meest verspilde producten is, veel resten van oud brood belanden in de vuilnisbak.

Gaan we wereld met deze acties redden? Nou nee, maar elke stap vooruit helpt, kan mensen, bedrijven motiveren anders te gaan denken, ook te zoeken naar manieren, een aanpak voor een circulaire economie.

En als je oplet zie je elke dag talloze motiverende voorbeelden. Van negativisme wordt ik niet, niemand blij. Van hoop, het tonen van stapjes vooruit wel. Ik herhaal het weer.

Ik heb de afgelopen weken weer bewust op die mooie voorbeelden van stapjes vooruit gelet: dan lees dat ik wetenschappers van de Wageningen universiteit erin zijn geslaagd om gras uit bermen om te vormen tot grondstof voor papier en karton. De eerste papierfabriek is er al blij mee. Het gaat bomen sparen.

Ik las dat Nederlandse, Zwitserse en Chinese chemici erin geslaagd zijn 'groene' kerosine te maken uit hout en stro. De commerciële omzetting van lignine - houtstof - in duurzame brandstoffen, met name kerosine voor vliegtuigen, is hiermee een stapje dichterbij gekomen. Een prima ontwikkeling in het loslaten van fossiele brandstoffen. Het industrieterrein terrein in Nijmegen West bij het kanaal staat te boek als vervuilend. De Asfaltfabriek (APN) was een van de meest negatieve voorbeelden, nu dus op slot, wordt zelfs afgebroken. Dit duurde wel er lang ja, te lang. Maar als ik verder kijk op dit industrieterrein zie ik ook stappen, stapjes vooruit. Bovenop de oude papierfabriek liggen

ruim tienduizend zonnepanelen. Heftruckbedrijf Hyster maakt elektrische heftrucks, de eerste in de wereld. Het bedrijf is zelf vrijwel van het gas af. Mead Johnson dat baby en kindervoeding maakt, werkt aan plannen om korte te termijn het gasverbruik met eenderde te verminderen.

Die hele discussie over de luchtvervuiling in west door de APN heeft ook geleid tot talloze gesprekken in wijken over 'hoe krijgen we schone lucht'. In deze weken zijn er meetings met burgers. De politiek kan zich niet meer verstoppen na de APN-ellende. Oké het heeft te lang geduurd voor we zover waren. Maar ik weiger te verdrinken in negativisme, heb ik al gezegd.

De binnenvaart is een stevige vervuiler op de Waal, maar het is hoopvol dat de grote containervervoerder BCTN stevig werkt aan elektrische schepen. De eerste zelf al heeft. Ik kan hele lijstjes opsommen van zulke positieve stapjes.

Ik zag hoe kledingwinkel H & M oude kleding inzamelt en inzet voor nieuwe collectes. Ik zie overal de groei van reparatiewinkels, tweedehandswinkels. Hergebruik wordt vaker omarmd. Ik las dat de NS alle treinen laat rijden op windenergie, groene stroom dus. Ik weet van de toename van druppelirrigatie door boeren bij hun boomgaarden. Dit bespaart enorm veel water.

Als ik rondloop in de stad zie ik de impact van de actie Steenbreek. Steeds meer plekjes vergroenen. Machtig toch hoe populair intussen zelfs de wedstrijd tegelwippen is. 21 maart start weer een nieuwe ronde voor de steden met de week van de groene tuin. En let als je rondloopt ook eens op het aantal regentonnen. Er is een enorme toename in enkele jaren. Kijk ook eens naar de toename van de moestuinen hier in onze omgeving, de komst van de Herenboeren, het Land van Ons, de Waalgaard: anders boeren heeft echt een duw gekregen. Zie zelf de eerste moestuinen bij bedrijven in onze stad, personeel mag er plukken in de pauze.

Ik las over een StartUp die werkt aan batterijen voor de opslag van groene stroom die in staat zijn er ter plekke waterstof van te maken. Steeds meer techbedrijven richten zich op groene stappen vooruit .

Terug naar de natuur, ik lees graag verhalen over voedselbossen. Het brengt natuur en landbouw dicht bij elkaar. En je vindt ze steeds vaker rond Nijmegen.

Daarom stop de somberheid over het klimaat. Kies voor hoop. Zoals de actiegroep Hoopheggen die drie jaar terug een burgerbeweging is gestart en intussen met meer dan duizend vrijwilligers al ruim 40 km heggen heeft aangelegd in de buitengebieden en op Boerenbond. Natuurgebieden zijn zo weer met elkaar verbonden. Vogels zijn er blij mee, de biodiversiteit heeft er een impuls mee gekregen. Ruimte voor de Rivier heeft met vele nevengeulen de natuur een duw vooruit gegeven.

We kunnen dus wel degelijk stappen vooruit zetten in de natuur.

Waak voor een klimaatdepressie, zei Hannah Ritchie onlangs. Ik ben het volledig met haar eens.